JAARVERSLAG 09/10

FORMAAT WERKPLAATS VOOR PARTICIPATIEF DRAMA

T 010-452 40 45 | **F** 010-452 54 65 | **E** info@formaat.org | Westzeedijk 513 Rotterdam | WWW.FORMAAT.ORG

Formaat is een organisatie die werkt aan empowerment van mensen in een achterstandspositie, participatie van mensen die onvoldoende aan de samenleving deelnemen, bewustwording van mensen m.b.t. mensenrechten, grondrechten en waarden & normen en dialoog tussen burgers onderling c.q. tussen burgers en overheid. Formaat doet dit door middel van allerlei vormen van Participatief Drama.

JAARVERSLAG 09/10

FOTOGRAFIE Merlijn Michon - VORMGEVING Bureau 404 Rotterdam

VOORWOORD

Ongeveer een jaar geleden kwam mijn gewaardeerde collega uit Colombia, Hector Aristizabal, naar Nederland om ons Forumtheaterstuk Under Pressure te regisseren. Het was voor de tweede keer dat hij bij Formaat was en bij die gelegenheid heb ik hem een aantal activiteiten laten zien. Hij bezocht het Theateratelier, maakte kennis met het DUNKteam, met onze Jokers die de workshops Kort Lontje uitvoerden, met ons project met mensen met een verstandelijke beperking en ik legde hem uit hoe we in Nederland aan multiplicatie werkten.

Hector reist de hele wereld af om workshops te geven over het gebruik van Participatief Drama in een therapeutische setting. Hij kent dus erg veel organisaties die met Participatief Drama werken. Wat mij verbaasde was dat hij nog geen organisatie was tegengekomen die op een zo brede manier instak op maatschappelijke ontwikkelingen.

Voor Formaat als organisatie en voor mij als directeur en artistiek leider is het zo vanzelfsprekend. Als je gelooft in je doelen en in het werk wat je doet, kun je dat alleen op een zinvolle manier doen als je zoveel mogelijk maatschappelijke sectoren erbij betrekt. Door de diversiteit van toepassingen groeit de methodiek en kunnen nieuwe werkvormen ontstaan.

Formaat begon ooit in het voortgezet onderwijs en speelde voornamelijk Forumtheater. Anno 2010 werkt Formaat naast het onderwijs in de sectoren zorg, welzijn, veiligheid en openbare orde, activering en reïntegratie en is nadrukkelijk politiek actief met voorstellen die door deelnemers zijn ontwikkeld. In de afgelopen jaren zijn ook veel ervaringen opgedaan in de sectoren sport, justitie en openbaar vervoer.

Al die methodisch en inhoudelijk belangrijke ervaringen brengen ons weer terug naar het onderwijs. In dit geval het onderwijs dat Formaat steeds vaker zelf geeft. De opgebouwde kennis is voor veel mensen en organisaties van belang. Empowerment, participatie, bewustwording en dialoog, de vier pijlers van het werk van Formaat, spelen in de samenleving een steeds grotere rol. Formaat heeft de *tools* in huis om de realisering van die doelen dichterbij te brengen.

Ik ben er trots op dat we met ingang van het seizoen 2010-2011 een module aanbieden in het reguliere HBO-onderwijs. Daarmee is een van de belangrijkste doelstellingen op het gebied van multiplicatie bereikt.

Als directeur zal ik mij vooral gaan bezighouden met het verankeren van de methodiek in de samenleving. Als artistiek leider wil ik de kwaliteit van ons werk op het hoge peil handhaven, de jokers van onze activiteiten van methodische ondersteuning voorzien, en het artistieke component van onze producties steeds weer vernieuwen. Formaat betekent voor elke deelnemer én elke medewerker een uitdaging.

Veel leesplezier,

Luc Opdebeeck
Directeur

VISIE

In onze samenleving is nog steeds sprake van een onevenredige verdeling van kansen onder de bevolking. Mensen in een achterstandspositie slagen er niet of onvoldoende in om vooruit te komen; met sommige groepen gaat het zelfs steeds slechter. Tegelijkertijd verliezen begrippen als onderlinge solidariteit, onderling respect en medemenselijkheid steeds meer terrein. Commercie en passief entertainment veroorzaken eerder een daling dan een stijging van levenskwaliteit. De omgang van mensen onderling en die tussen overheid en burger wordt gekenmerkt door monologen en het ontbreken van een gemeenschappelijke taal.

MISSIE

Formaat wil die gemeenschappelijke taal aanbrengen in de vorm van de taal van het theater. Een theater echter dat wel participatief is, dat wil zeggen dat het publiek de hoofdrol speelt. Volwaardige participatie van alle burgers is een voorwaarde voor een democratie waarin mensen zich als mensen kunnen gedragen. Daarin worden monologen vervangen door dialogen, krijgen solidariteit en respect weer inhoud en kan iedereen ongeacht haar of zijn achtergrond een rol spelen.

ACTIVITEITEN

Formaat hanteert verschillende werkvormen om haar doelen te bereiken. Met Forumtheater, waarbij het publiek kan inspringen om de afloop van scènes te beïnvloeden, willen wij mensen activeren en tot een actieve dialoog aanzetten. Met Beeldentheater, waarbij met levende beelden wordt gecommuniceerd, willen wij mensen helpen bij het analyseren van situaties waarin zij zich belemmerd voelen in hun mens-zijn. Met samengestelde technieken willen wij mensen gericht ondersteunen bij het bereiken van hun eigen doelen. Door ook methodieken over te dragen willen wij het succes van onze missie bevorderen.

DOELGROEPEN

Formaat is daar te vinden waar mensen proberen om persoonlijke en maatschappelijke barrières te overwinnen die tussen hen en een volwaardig functioneren in deze samenleving staan. Daarbij richten wij ons bewust op groepen aan wie weinig kansen worden toegedicht.

Voorbeelden uit de afgelopen 5 jaar zijn: Forumtheater over pesten, discriminatie & uitsluiting in het onderwijs; dialoog tussen jong & oud in de wijk middels Forumtheater; inspraak van mensen met een verstandelijke beperking middels Beeldentheater en Forumtheater; Theaterateliers t.b.v. reïntegratie met mensen met een psychosociale problematiek; Legislatief Theater met jongeren.

INHOUDSOPGAVE

1. JEUGD 11
1.1. FORUMTHEATER IN HET VOORTGEZET ONDERWIJS 12
1.1.1. UNDER PRESSURE 12
1.2. LEGISLATIEF THEATER 13
1.2.1. AGENDA DELFSHAVEN 2020 14
1.2.2. PERRON 4 16
1.3. KORT LONTJE: WORKSHOPS VOOR BASISSCHOLEN 17
1.4. SLIMM! WORKSHOPS ALCOHOLPREVENTIE 18

2. VOLWASSENEN 19
2.1. SOCIALE ACTIVERING EN REÏNTEGRATIE 20
2.1.1. THEATERATELIER ROTTERDAM 20
2.1.2. THEATERATELIER HAARLEM 21
2.1.3. DUNK-SCOREN MET UNDERGROUND KENNIS 21
2.1.4. STREVELSWIJK 21
2.1.5. FILMFESTIVAL - PILLEN VOOR DE GEEST 22
2.2. LEGISLATIEF THEATER: CIRCUS PA MEIJER 23
2.3. WERKEN IN DE WIJK 25

3. MULTIPLICATIE 27
3.1. JOKEROPLEIDING 28
3.2. MASTERCLASSES INTERNATIONALE EXPERTS 29
3.3. GASTLESSEN 29

4. INTERNATIONALE PROJECTEN 31
4.1. E-MOTIVENETWERK 32
4.2. INTERNATIONALE TRAININGEN 32
4.2.1. PAX CHRISTI VLAANDEREN 33
4.2.2. STICHTING STUK 33
4.3. ITO: WERELDWIJD PLATFORM VOOR HET THEATER VAN DE ONDERDRUKTEN 33

5. ORGANISATIEONTWIKKELING 35
5.1. BESLUITVORMINGSSTRUCTUUR 36
5.2. FUNCTIONELE ORGANISATIE 36
5.3. WERKPLAN 36
5.3.1. EVALUATIE WERKPLAN 2009-2010 36
5.3.2. WERKPLAN 2010 - 2011 37
5.4. PUBLICATIES EN PUBLICITEIT 37

BIJLAGE: ENGLISH SUMMARY 38
YOUTH 38
ADULTS 39
MULTIPLICATION 40
INTERNATIONAL PROJECTS 40
FORMAAT - THE ORGANIZATION 41

INLEIDING

In het seizoen 2009-2010 is het aantal activiteiten opnieuw gestegen. Dat is een bijzondere prestatie van iedereen die bij Formaat betrokken is, omdat het aantal FTE nauwelijks is toegenomen.

Het is een flinke opgave geweest om dit jaarverslag binnen het maximum aantal pagina's te houden. Gelukkig zijn er van drie projecten uitgebreidere documenten beschikbaar, anders zouden we ze tekort doen. Het gaat om Circus Pa Meijer, het legislatief theaterproject met mensen met een verstandelijke beperking, waar een DVD van is verschenen; om DUNK, het project dat ondergrondse kennis bij mensen uit de Maatschappelijke Opvang activeert, en waarover Formaat een boek publiceerde; en tenslotte om Agenda Delfshaven 2020, het legislatief theaterproject met jongeren uit Rotterdam-West, waarover een projectverslag met prachtige foto's is gemaakt.

Dit jaarverslag kijkt terug op de activiteiten in vier onderdelen: Jeugd, volwassenen, multiplicatie en internationaal. Het vijfde hoofdstuk gaat over de organisatieontwikkeling van Formaat. Een samenvatting in het Engels is als bijlage opgenomen. Het werk van Formaat trekt steeds meer internationale belangstelling.

Ook dit jaar stelt Formaat vragen of opmerkingen over het jaarverslag op prijs.
U kunt ze richten aan info@formaat.org.

Namens alle medewerkers veel leesplezier gewenst!

November 2010
Irma Hazeleger

JVC

Bij Formaat staan die jongeren centraal, die maatschappelijk minder kansen hebben dan hun leeftijdgenoten. Formaat zet theater in als middel om jonge mensen hun eigen visie op de realiteit van nu te ontwikkelen, als middel om ideeën te ontwikkelen om die waar nodig zelf te veranderen en als middel om te repeteren voor die verandering.

Formaat speelt Forumtheatervoorstellingen waarin het publiek wordt uitgenodigd om in te springen op de scènes; leerlingen kunnen proberen om het verhaal anders te laten aflopen. Formaat verzorgt ook workshops in de klas rondom elk gewenst maatschappelijk thema of kan in een productiegericht traject met leerlingen een forumvoorstelling maken.

Projecten voor jongeren vielen dit seizoen uiteen in vijf verschillende werkvormen:

- Forumtheater over alles wat je niet wilt maar toch doet: Under Pressure
- Legislatief Theater: Jongeren maken de Agenda Delfshaven 2020
- Forumtheaterproductie Cluster 4: Perron 4
- Workshops voor basisscholen rond het thema agressie
- Slimm!-Workshops over risicogedrag

Totaal aantal voorstellingen en workshops: 112

1.1. FORUMTHEATER IN HET ONDERWIJS

In het boek "Theatre of the Oppressed" (Boal 1989) beschrijft Augusto Boal het Forumtheater als volgt: "In het eerste gedeelte wordt de scène zo gespeeld alsof het om conventioneel theater gaat. Dan wordt het publiek gevraagd of ze het eens zijn met de door de protagonist voorgestelde oplossingen. Vermoedelijk zijn ze het niet. De hele scène wordt dus een tweede keer gespeeld, waarbij de acteurs proberen om hem onveranderd uit te spelen en de toeschouwers hun best doen om de afloop te beïnvloeden doordat ze nieuwe, betere oplossingen inbrengen."
Formaat speelt sinds 1999 Forumtheater op scholen in het reguliere onderwijs. Sinds 2004 spelen we in toenemende mate in het Cluster 4 onderwijs (onderwijs aan kinderen met ernstige gedragsproblemen), het Praktijkonderwijs en in Justitiële Jeugdinrichtingen (JJI's). De voorstellingen maken steeds vaker deel uit van preventieprogramma's van scholen en partnerinstellingen.

1.1.1. Under Pressure

In navolging van het proces van Home & Away (2007-2009) werd ook dit keer een buitenlandse gastregisseur aangetrokken. Ditmaal ging het om de uit Colombia afkomstige en in de VS woonachtige Hector Aristizabal. De rode draad voor de voorstelling werd het idee dat het leven van veel jongeren onder druk (under pressure) staat, waardoor ze tot extreme uitingen neigen. Hoewel alcohol een belangrijke rol speelt, gaat het in de voorstelling over veel meer. De leerlingen kunnen na afloop van het stuk kiezen met welke thema's zij in het interactieve gedeelte verder willen.

Under Pressure volgt de lotgevallen van Sil (15), Gio (15) en Jim (16). Sil woont bij haar streng gereformeerde vader en is verliefd op Jim. Jim is net uit het internaat terug en woont bij zijn strenge moeder en nieuwbakken stiefvader. Gio is gameverslaafd en woont bij zijn zieke moeder.

Zij maken keuzes waardoor de druk op hen steeds verder toeneemt. Aan het slot van het stuk drinkt Sil zich in coma, wordt Jim gezocht door de politie en heeft Gio zijn game verloren.

TERUGBLIK
De repetities vonden plaats in oktober/november 2009. De tournee ging van start in november 2009 en eindigde in juni 2010.

Omdat de diversiteit aan thema's in de voorstelling groot is sprak het de groepen aan, er werden altijd wel situaties herkend. De eerste tournee deed een flink aantal Cluster 4 en VMBO-scholen aan. Soms bleek dat de realiteit nog harder was dan wat er in het stuk werd getoond.

CIJFERS
In het seizoen 2009-2010 werden 49 voorstellingen gespeeld, daarvan:
20 in het Cluster 4
6 in Justitiële Jeugdinrichtingen
11 in het VMBO
8 in het Praktijkonderwijs
4 in het HAVO/VWO

RESULTATEN
De participatie was hoog, nog nooit sprongen zoveel leerlingen in op de verschillende scènes. De vijf meest gekozen thema's waren: hoe ga je om met je stiefvader (een veel voorkomend thema bij Cluster 4 leerlingen), indrinken/zuipwedstrijden (in sommige regio's verbazingwekkend normaal), gameverslaving (bijna altijd meldde zich iemand die zich in Gio herkende), joyriding (met het dilemma: stap je in de auto bij iemand die geen rijbewijs heeft én dronken is?) en de strenge (religieuze) vader (waarbij veel discussie over opvoedingsstijlen onstond).

Tijdens de tournee bleek dat jongeren actief nadenken over deze thema's. Formaat ontdekte opnieuw dat een dialoog hierover mét de jongeren weleens bij zou kunnen dragen aan oplossingen.

UITVOERDERS
Regie: Hector Aristizabal, Luc Opdebeeck
Script: Ronald Matthijssen
Spelers: Michiel Blankwaardt, Bart Broekuijsen, Ilse Stijntjes
Jokers: Thamar Kemperman, Karen Bevers
Stagemanagement: Thomas Brand
Geluid: Giovani Tradardi
Vormgeving: Thomas Brand

FINANCIERING
De tournee van Under Pressure 2009 - 2010 is mogelijk gemaakt met de steun van Stichting Kinderpostzegels, Fonds 1818 en de gemeenten Lisse, Spijkenisse, Maassluis, Enschede en Zwolle.

VOORUITBLIK
In het seizoen 2010-2011 staan 80 voorstellingen gepland in vrijwel het gehele land. De tournee omvat voor het eerst Cluster 2, 3 én 4-scholen, naast Praktijkscholen, VMBO- en HAVO/VWO-klassen. In juni 2011 wordt definitief de laatste voorstelling van Under Pressure gespeeld. Wie hem nog een keer wil zien: kijk op de speellijst op www.formaat.org en meld je aan als gast.

NIEUWE PRODUCTIE
Vanaf 2011 gaan we aan de slag met een nieuwe productie. Het thema wordt jongeren en arbeidsmarkt, inkomen en schulden.

1.2. LEGISLATIEF THEATER

De basis van het Legislatief Theater is het verlangen van mensen naar structurele veranderingen. Dat houdt in dat gestreefd wordt naar de aanpassing van wet- en regelgeving. Een Legislatief Theaterproductie vindt daarom altijd plaats naar aanleiding van een concreet, urgent probleem.

Het Legislatieve Forumtheaterstuk komt tot stand op basis van een inventarisatie onder de direct betrokkenen. Dit kan via eenmalige workshops Beeldentheater maar kan ook vanuit een Theateratelier ontstaan. Soms wordt door professionele acteurs opgetreden, soms door deelnemers vanuit de doelgroep, soms ook door een combinatie.

Een LT-project kan kleinschalig zijn (één avond waarop zowel de inventarisatie als de dialoog plaatsvindt) maar kan ook uitgroeien tot een groter geheel (meerdere voorbereidende workshops, script schrijven, repetities, meerdere voorstellingen).

DOELEN
Legislatief Theater heeft tot doel:
- een dialoog op lokaal niveau tot stand te brengen tussen groepen met verschillende belangen; dit kunnen burgers onderling zijn of burgers en overheid
- de dialoog te laten uitmonden in concrete voorstellen

t.a.v. verbeteringen in wet- en regelgeving en beleid
- een basis te scheppen voor de uitvoering van deze voorstellen in financiële en personele zin (inclusief vrijwilligerswerk)
- in voorkomende gevallen een juridische basis te scheppen voor noodzakelijke veranderingen

1.2.1 Agenda Delfshaven 2020

Dit Legislatief Theaterproject is een voorbeeld van een groter opgezet project, met workshops, presentaties en voorstellingen. Doel van het project was daadwerkelijke invloed op het beleid van de overheid, in dit geval de deelgemeente Delfshaven.

AANLEIDING

Delfshaven is de jongste Deelgemeente van Rotterdam, 25% van de bewoners is tussen 0 - 23 jaar oud. Een deel van Delfshaven is Vogelaarwijk en ook op andere gebieden zijn er veel stimuleringsprogramma's. De jeugd is echter niet of nauwelijks betrokken bij de totstandkoming en uitvoering ervan. Wijkinstellingen, zelforganisaties en lokale politici drongen er bij de officiële opening van de Werkplaats van Formaat in 2007 op aan, de aandacht met name op de jeugd te richten.

DOELGROEP

Jongeren van allerlei culturele achtergronden in de leeftijd van ca. 14-20 jaar die in Delfshaven wonen. Qua lifestyle heeft Formaat gezocht naar een doorsnee van wat de deelgemeente te bieden heeft. Uiteindelijk is gekozen voor het meidenwerk van DISCK – met de "Club" in Spangen als middelpunt; jongerencentrum VAJO in Middelland; het Melanchthon College in de Spaanse Polder en de Jongerenraad. Met jongerenwerkers, leerkrachten en de leden van de Jongerenraad is vooraf uitvoerig gesproken over het doel van het project. De jongeren zijn in alle gevallen ook persoonlijk benaderd om te peilen of zij gemotiveerd waren om mee te doen.

TERUGBLIK: WERKPROCES IN 6 FASEN

1. **Inventarisatieworkshops** plaatsgevonden waarin de eerste thema's in beeld werden gezet.

2. **Verwerking:** jongeren hebben samen met het team van Formaat de aangedragen thema's uitgewerkt tot korte scènes.

3. **Presentatie thema's en dialoog**
   De presentaties bestonden uit een aantal korte scènes die gemaakt zijn in fase 2 en een aantal Beeldentheateroefeningen. Aan de aanwezige jongeren is gevraagd of ze de thema's herkennen en of ze andere thema's aan wilden dragen.

4. **Syntheseverwerking**
   Een groep van 7 jongeren heeft met de jokers van Formaat een Forumstuk gemaakt. Het repetitieproces duurde 3 weken waarin in totaal 8 repetities plaatsvonden.

5. Legislatieve voorstelling en debat
Het Forumtheaterstuk 'Kijk op de wijk' is drie keer gespeeld en jongeren hebben bepaald welke punten de belangrijkste waren.

6. Presentatie Agenda Delfshaven 2020
Voor de vierde en laatste voorstelling, waarin de voorstellen van de jongeren gepresenteerd werden, waren jongeren, het dagelijks bestuur van de deelgemeente en de net geïnstalleerde deelgemeenteraad uitgenodigd. De actiepunten werden gepresenteerd.

RESULTATEN

1. Stimulering Actief Burgerschap
De deelnemende jongeren hebben zich ingelaten op een democratisch proces, d.w.z. dat zij met elkaar in dialoog zijn gegaan om verschillende meningen tegen elkaar af te wegen. Ze hebben hun belangen moeten afwegen tegen het algemeen belang.

Het punt participatie stond van begin af aan voorop. Deelnemen aan het maatschappelijk debat over wat er in Rotterdam de komende jaren moet gebeuren betekent dat je moet nadenken over hoe je het formuleert, wat de inhoud is, wat de middelen zijn.

2. Het opstellen van de Agenda Delfshaven 2020
Hieronder de 7 punten die tijdens het werkproces met de jongeren de hoogste prioriteit kregen:

I. Het huidige boetebeleid moet ingetrokken worden
Geen bonnenquota meer - niet jongeren de tekorten van de politie laten betalen - meer aandacht voor echte criminaliteit - dialoog tussen jongeren en politie

II. Meer veiligheid op straat voor meiden
Bestrijd seksuele intimidatie - zorg voor veilige chillouts - zorg voor meidenempowerment

III. Dialoog tussen RET-personeel en de jongeren
Voorkom conflicten en escalatie - meer samenwerking ipv meer repressie

IV. Meer economische kansen voor jongeren
Doe iets tegen leeftijds- en postcodediscriminatie - spreek werkgevers nadrukkelijker aan

V. Meer en meer gestructureerd jongerenwerkaanbod
Meer aanbod met de bestaande middelen - meer inspraak voor jongeren

VI. Onderwijs moet beter aansluiten op de leefstijl van jongeren
Scholen in Delfshaven moeten creatiever worden – zeker als de perspectieven zelfs al met een diploma gering zijn

VII. Gratis openbaar vervoer voor jongeren op het voortgezet onderwijs
Armoedebestrijding - meer kansen voor jongeren uit arme gezinnen

3. **Activering van jongeren, met name in het vervolgtraject**
   In het project Agenda Delfshaven 2020 zijn ruim 300 jongeren bereikt. Het streven is om zoveel mogelijk jongeren duurzaam te activeren. Met activeren bedoelen wij dat jongeren uit eigen beweging – voorzover zij dat daarvoor niet deden – kiezen voor actief burgerschap.

4. **De Agenda Delfshaven 2020 als leidraad**
   Op 30 juni 2010 is het eindrapport van Agenda Delfshaven 2020 gepresenteerd aan het Dagelijks Bestuur van de deelgemeente. Portefeuillehouder Fred Burggraaf lichtte uitvoerig het standpunt van het DB toe. Op elk van de aangedragen punten zal politieke besluitvorming plaatsvinden.

FINANCIERING
Agenda Delfshaven 2020 werd mogelijk gemaakt met steun van de Deelgemeente Delfshaven, Your World (Jongerenjaar), Stichting tot Bevordering van Volkskracht en het VSBfonds.

VOORUITBLIK
Met de ambtelijke organisatie van de deelgemeente, met de Stadsmarinier en met de RET zijn afspraken gemaakt over vervolgstappen. De eerste aanzet tot een meiden- en jongerenatelier is gezet. Het meidenatelier moet vooral meiden een kans geven om hun handelingsrepertoire uit te breiden en misschien wel, zoals het tijdens de presentatie op 30 juni 2010 werd geformuleerd, “een nieuwe feministische golf” veroorzaken.

1.2.2. Perron 4 Forumtheaterproductie Cluster 4

AANLEIDING
Formaat werkt sinds 2002 in het Cluster 4 (onderwijs voor leerlingen met ernstige gedragsproblemen), waaronder ook in Justitiële Jeugdinrichtingen. Deze activiteiten worden voor een belangrijk deel mogelijk gemaakt met steun van Stichting Kinderpostzegels Nederland. Jaarlijks rapporteert Formaat haar signaleringen. In 2008 waren die signaleringen aanleiding tot een nader onderzoek naar de (rechts)positie van de Cluster 4 leerlingen. Formaat produceerde een startnotitie en een tijdelijke expertgroep werd gevormd, waarbij ook Defence for Children International (DCI) aanschoof. DCI ziet onder andere toe op de naleving van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK), dat door Nederland is geratificeerd.

Eind 2009 werd besloten om een lobbytraject te starten om de (rechts)positie van de jongeren in het Cluster 4 te verbeteren. Centraal onderdeel van het traject is het maken van een Forumtheaterproductie door een groep van deze jongeren.

TERUGBLIK
Vier Cluster 4 scholen in het midden van het land werden benaderd voor deelname aan het project: Beukenrode in Doorn, De Pels in Utrecht, De Sprong in Maarsbergen en de Lasenberg in Soest. De eerste drie scholen doen mee. In het voorjaar van 2010 werden op elke school een voorlichtingsbijeenkomst en drie audities gehouden. Het aantal aanmeldingen was groot. Uiteindelijk werden 10 jongeren geselecteerd, daarvan zijn er 7 aan het werkproces begonnen.

Uit de audities, die de vorm van een workshop Participatief Drama hadden, bleek de enorme diversiteit van het Cluster 4. Jongeren die thuis wonen, in internaten of bij pleeggezinnen wonen, jongeren met allerlei gedragsproblemen, waarbij concentratieproblemen en autisme het bekendst zijn, jongeren die al dan niet onder toezicht van de Kinderrechter staan en met Jeugdzorg te maken hebben, leerlingen tussen VWO-niveau en Praktijkschool, jongeren met en zonder politiecontacten. Maar ze hebben één ding gemeen: er wordt vooral over hen gepraat en maar weinig met hen. In de samenleving hebben ze een stempel, ze zijn ZMOKkers (Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen).

RESULTATEN
De eerste fase van het project is afgerond. De eerste aanzet tot een Forumtheaterstuk is gemaakt en het productieteam is gevormd. Het project zal zich grotendeels in het seizoen 2010-2011 afspelen.

VOORUITBLIK
Vanaf augustus tot en met oktober wordt er wekelijks gerepeteerd in Zeist. De jongeren bepalen de uiteindelijke inhoud van het stuk. Formaat hecht een groot belang aan het eigenaarschap van de doelgroep bij het maken van producties. Voor de logistiek en als contactpersoon voor de spelers is een supportbegeleider aangesteld.

In oktober wordt op vier Cluster 4 scholen een voorstelling gespeeld. Vier voorstellingen zijn gericht op volwassenen: Landelijk Congres Cluster 3 en 4, Bureau Jeugdzorg Utrecht, de Werkplaats voor Participatief Drama van Formaat en als hoogtepunt het optreden in de Tweede Kamer op 15 november 2010.

Aan het project is ook de productie van een DVD verbonden. Paul de Bont Producties maakt een docu over de deelnemende jongeren, waarbij zowel interviews als delen uit de voorstelling te zien zullen zijn.

1.3. KORT LONTJE: WORKSHOPS OP BASISSCHOLEN DELFSHAVEN

De kern van de workshop bestaat uit een korte voorstelling waarin thema's als omgaan met conflicten, pesten, meelopen en agressie verwerkt zitten. Aan de kinderen de vraag: Wat herken je uit dit verhaal? En: Wat zou jij doen als jou dit zou overkomen? De kinderen kunnen vervolgens inspringen op de scènes. Consequenties, voor- en nadelen van de verschillende alternatieven worden onderzocht.

TERUGBLIK
De workshopleiders spelen eerst het korte toneelstuk waar de kinderen op mogen inspringen. Vervolgens mogen zij hun eigen ervaringen inbrengen en wordt er gezocht naar alternatieven. In het verlengde format maken de kinderen zelf scènes waarop ook ingesprongen kan worden.

CIJFERS
In Delfshaven zijn in totaal 34 workshops uitgevoerd op 5 basisscholen.
Er hebben 548 kinderen aan de workshops deelgenomen dat komt neer op ongeveer 11% van alle kinderen in Delfshaven in de leeftijdscategorie 9-12 jr.

RESULTATEN
De tournee van Kort Lontje liet het hoogste percentage 'inspringen' zien: één op de drie kinderen greep actief in, wat bijna het dubbele is t.o.v. reguliere Forumtheatervoorstellingen.

Leerkrachten en kinderen reageerden enthousiast. De commentaren van leerkrachten waren: geweldig (3x), leerzaam (3x), super (2x), interessant , creatief, interactief, prima, leuk, goed.

Het effect van Kort Lontje is dat:
- er veel informatie naar boven komt hoe de kinderen met conflicten in het algemeen en met pesten en geweld in het bijzonder omgaan
- de kinderen zelf onderzoek kunnen doen naar alternatieven en die in sommige gevallen ook gaan uitvoeren => er komen praktische, makkelijk uitvoerbare ideeën uit voort
- de kinderen op een laagdrempelige manier met sociale vaardigheidstraining in contact komen

FINANCIERING
De workshops werden gefinancierd door de deelgemeente Delfshaven.

VOORUITBLIK
Kort Lontje wordt in het seizoen 2010-2011 aan basisscholen aangeboden die zich bezighouden met preventie van pesten en agressie.

1.4. SLIMM! WORKSHOPS ALCOHOL-PREVENTIE

SLIMM! is een workshopmodel dat de groep spelenderwijs inzicht geeft in de oorzaken en consequenties van handelen, en onderzoekt samen wat je kunt doen om gerelateerde problemen in de toekomst te voorkomen. Leerlingen bedenken een fictief personage dat m.b.t. het thema in problemen raakt.

In de tweede fase wordt onderzocht hoe het probleem van het personage ontstaan is, hoe deze in contact is gekomen met alcohol, welke personen daarbij belangrijk waren. Er wordt ook onderzocht welke gevolgen het probleem dat hij/zij nu heeft veroorzaakt voor de sociale omgeving.

In de derde fase,wordt gezocht naar alternatieven: hoe kan het personage in de toekomst voorkomen dat hij/zij weer in de problemen komt. In deze fase kunnen ook situaties waarin het moeilijk is om nee te zeggen worden nagespeeld.

TERUGBLIK
Op 21 en 22 april 2010 werden in totaal 4 workshops van 2 1/2 uur gehouden op het Lentiz Maaslandcollege in Maassluis, waaraan in totaal 73 leerlingen hebben deelgenomen.
Op 23 juni 2010 vond een nagesprek met 8 leerlingen plaats.

RESULTATEN
De leerlingen legden vooral de relatie tussen alcohol en agressie en 'los' gaan. Uit de door de leerlingen gemaakte personages en scènes blijkt hoe makkelijk het (nog steeds) is om aan alcohol te komen. Het grootste gevaar is niet de handhaving maar het ontdekt worden door je ouders.
Ook werd rechtstreeks de relatie tussen alcohol en verveling gelegd. Ook dat is een landelijke trend: zonder bier geen plezier.

FINANCIERING
De workshops werden gefinancierd door de gemeente Maassluis

VOORUITBLIK
In 2011 zijn voor het derde achtereenvolgende jaar preventieworkshops in Maassluis gepland. Zeer waarschijnlijk zal alcohol weer een belangrijk thema worden.

Op het Fioretti College in Lisse zullen in het voorjaar van 2011 eveneens workshops alcoholpreventie worden verzorgd.

2 VOLWASSENEN

Formaat kiest er in eerste instantie voor om met mensen in de marge van de samenleving te werken. Een belangrijke activiteit zijn de Theaterateliers waarin gewerkt wordt met mensen met een psychosociale en psychiatrische achtergrond. Iedere week zijn er workshops waarin praktijksituaties worden nagespeeld en geoefend.
Formaat maakt ook Forumvoorstellingen voor volwassenen en verzorgt workshops op studiedagen, symposia, teamtrainingen en congressen en werkt in de wijk rond overlast en conflicten.

Totaal aantal gespeelde voorstellingen en workshops: 240

2.1. SOCIALE ACTIVERING EN REÏNTEGRATIE

Bij Formaat wordt niet geduwd, wél uitgedaagd. De activiteiten zijn geen traject, maar een kans. Je mag er je mond open doen en zeggen wat jij vindt. Je mag zijn wie je bent. In de Theaterateliers komen mensen tot bloei die eigenlijk besloten hadden om in hun schulp te blijven. Het blijkt ook dat mensen meer gaan doen dan zelfs de begeleiders verwacht hadden. Ze worden sociaal en maatschappelijk actief en sommigen vinden zelfs op eigen kracht een baan.

Theaterateliers

Een Theaterateliers bestaat uit een groep van ca. 15 mensen die minimaal 6 maanden bij elkaar blijven. Wekelijks wordt een dagdeel gewerkt volgens de methodiek die beschreven staat in het Handboek Participatief Drama "De Mens in de Hoofdrol".

Regelmatig presenteren de Theaterateliers hun verhalen aan publiek, dat zowel uit de doelgroep als uit professionals, buurtbewoners en beleidsmakers kan bestaan. Er bestaan ook meer productiegerichte Theaterateliers die toewerken naar een Forumtheaterproductie. Een volledig draaiend Theaterateliers bestaat uit twee verschillende groepen:

- een instroomgroep voor die mensen die nog niet precies weten of het Theaterateliers iets voor ze is en wat ze er mee willen
- het eigenlijke Theaterateliers

2.1.1. Theaterateliers Rotterdam

Het Theaterateliers Rotterdam is gestart in oktober 2007. Het vindt wekelijks plaats in de Werkplaats voor Participatief Drama van Formaat in Delfshaven. In dit project werkt Formaat samen met de regionale zorgaanbieder Pameijer.

TERUGBLIK
In het seizoen 2009-2010 draaide een ochtend/instroomgroep met gemiddeld 4 deelnemers en een middaggroep met gemiddeld 9 deelnemers. De meeste deelnemers hebben een psychiatrische problematiek. Er hebben 3 zgn. Open Ateliers plaatsgevonden met gemiddeld 15 gasten.

RESULTATEN
Vanuit de middaggroep vindt regelmatig doorstroming plaats naar andere activeringsprojecten. De effecten op het niveau van empowerment zijn te vergelijken met die van voorgaande jaren.

Deelnemers berichten met name over:
- meer sociale competenties (durven opkomen voor jezelf, makkelijker contacten maken, meer zelfacceptatie)
- meer bindingen (netwerk is gegroeid, contacten met anderen zijn beter geworden)
- toegenomen kracht (meer aankunnen, meer uitdagingen willen, sterker in je schoenen staan)
- betere stemming (positiever in het leven staan, vrolijker zijn, meer aandacht voor lichamelijk welbevinden)

Het programma, de oefeningen en spellen en de uiteindelijke Forumtheaterpresentaties worden door de deelnemers zeer gewaardeerd. Ook is men unaniem erg te spreken over de sfeer tijdens het Theaterateliers, die hun het gevoel geeft dat ze mogen zijn wie ze zijn. Persoonlijke begeleiders zien de deelnemers aan het Theaterateliers op het persoonlijk vlak groeien.

We constateren dat het niveau van de deelnemers aan de instroomgroep vaak zodanig laag is dat een doorstroming naar de middag moeilijk is. Dat betekent dat er voor beide groepen afzonderlijk geworven moet worden.

FINANCIERING
Het Theateratelier Rotterdam wordt gefinancierd door de GGD Rotterdam-Rijnmond.

VOORUITBLIK
De activiteit loopt in 2010-2011 door en zal zich meer openstellen voor deelnemers uit de Maatschappelijke Opvang.

2.1.2. Theateratelier Haarlem

Vanaf het seizoen 2009-2010 wordt het Theateratelier Haarlem zelfstandig gedraaid door Roads Haarlem, een onderdeel van Arkin. Omdat het DUNKteam van het Theateratelier Haarlem deel uitmaakte van het project DUNK, is er op dat niveau nog sprake van een rol van Formaat geweest.

2.1.3. DUNK – scoren met underground kennis

DUNK was een project – DUNK is nu een begrip. Het begon in 2009 met het vormen van twee DUNKteams, verbonden aan de Theaterateliers in Haarlem en Rotterdam. De leden van de DUNKteams kregen trainingen op het gebied van theater, wet- en regelgeving en contact met zorgmijders. Elk team maakte onder leiding van Luc Opdebeeck een productie.

De deelnemers aan DunkTV hebben via wekelijkse workshops zelf TV leren maken om een tegenwicht te bieden tegen tendentieuze berichtgeving in de media. Dat betekent: reportages maken, interviewen, monteren, video's online zetten en een uitzending produceren.

Primair doel van DUNK was het verzamelen van ondergrondse kennis en die neer te leggen op de stoep van de wereld van de zorg. Een tweede doel was het beschrijven van het proces, zodat zorginstellingen inzicht kregen in hoe zij zelf DUNKteams op kunnen zetten. Een belangrijk derde doel was het empowerment van de leden van de DUNKteams met als perspectief het creëren van een permanent en landelijk DUNKteam.

TERUGBLIK
In het seizoen 2009-2010 hebben in totaal 16 voorstellingen/workshops in het kader van DUNK plaatsgevonden. In totaal werden daarmee ruim 500 personen bereikt.

Het project werd afgesloten met manifestaties in Haarlem en Rotterdam, die druk bezocht werden.

Op de manifestaties werd het boek DUNK-Implementatie Participatief Drama gelanceerd, geschreven door Ronald Matthijssen en DUNK-TV presenteerde een aantal films die door deelnemers waren gemaakt.

FINANCIERING
DUNK is mogelijk gemaakt met steun van de GGD Rotterdam, het VSBfonds, het Skanfonds, de Gravin van Bylandtstichting, Pameijer en Roads Haarlem.

VOORUITBLIK
De afsluiting van het project DUNK betekende tegelijkertijd de start van het landelijk DUNKteam. Vanaf de zomer van 2010 kunnen vanuit alle activiteiten in het kader van Sociale Activering en Resocialisatie mensen doorstromen naar het DUNKteam.

2.1.4. Strevelswijk

Het project werd uitgevoerd door bewoners en medewerkers van de Beschermd Wonen (BW) voorziening van Pameijer in de deelgemeente Feijenoord. De BW Strevelswijk, zoals hij genoemd wordt, is een gebruikers-BW, d.w.z. dat het gebruik van alcohol en drugs (en gamen, omdat er ook een gameverslaafde bewoner is) onder bepaalde voorwaarden gedoogd wordt. Aanleiding voor het project was een evaluatieonderzoek naar het eerste jaar van de BW. Doel van het Forumtehaterstuk was om aandacht te vragen voor de positieve effecten én voor de knelpunten van een gebruikers-BW. De bewoners hebben een dubbele diagnose: zowel

psychiatrisch als verslavingsgerelateerd. Daarnaast zijn de meesten van hen dakloos geweest.

TERUGBLIK
In het productieproces werden veel technieken gebruikt die leidden tot het in beeld brengen van de eigen verhalen van de deelnemers. Het resultaat was een serie aangrijpende vertellingen van mensen met een lange en bewogen geschiedenis, die op dit moment in de BW Strevelswijk een rustpunt gevonden hebben. Tegelijkertijd zeggen deze mensen ook dat een combinatie van vooroordelen (buurt en soms familie), minachting (m.n. artsen) en onmacht of desinteresse (hulpverlening/instanties) juist weer veel onrust veroorzaakt. Een deel van de psychiatrische crises zou weleens te maken gehad kunnen hebben met de oplopende frustratie van mensen die nooit gehoord worden.
De voorstelling werd in 15 repetities gemaakt, een onvoorstelbaar knappe prestatie van de deelnemers en het productieteam.

RESULTATEN
Op 22 januari 2010 werd de voorstelling The Last Resort gespeeld in wijkcentrum Het Klooster in Rotterdam-Zuid voor ruim 70 begeleiders en managers van Pameijer, Bavo Europoort en BoumanGGZ. Aansluitend werd via Beeldentheater een analyse gemaakt van de problematiek van mensen met een dubbele diagnose.
Een uitgebreide evaluatie van het productieproces is in het voorjaar van 2010 aan de directie van Pameijer aangeboden.

CIJFERS
Aan het werkproces zoals dat in de maanden november 2009 t/m januari 2010 heeft plaatsgevonden, hebben 8 bewoners en 2 begeleiders deelgenomen.

VOORUITBLIK
De bewoners hebben elkaar tijdens dit proces beter leren kennen en misschien ook een ander beeld van zichzelf gekregen hebben. Het applaus en de complimenten na de voorstelling hebben veel betekend. Dergelijke effecten kunnen de meerwaarde vormen van een Theateratelier. Als vervolg op dit project zal in september 2010 een Theateratelier in Rotterdam-Zuid gestart worden.

2.1.5. Filmfestival “Pillen voor de geest”

Voor het tweede jaar programmeerde Formaat in samenwerking met de organisatie van de Week van de Psychiatrie het Filmfestival in de Werkplaats in Rotterdam. Doel van het festival is om via zelfgemaakte filmpjes, gemaakt door GGZ-cliënten, aandacht te besteden aan het thema van de Week. In 2010 was het thema medicijnen, vandaar de titel “Pillen voor de geest”.

TERUGBLIK
Op 24 maart 2010 werden de ingezonden filmpjes vertoond en de beste drie kregen een prijs uitgereikt door de jury. Deze bestond uit Seema Ouweneel, Linus de Visser en Addy Venderbos.

CIJFERS
Dit jaar werden er 7 filmpjes ingezonden. Het festival was met 30 bezoekers matig bezocht.

VOORUITBLIK
In 2011 organiseert Formaat opnieuw het Filmfestival, dit keer in een gewijzigde opzet.

2.2. LEGISLATIEF THEATER: CIRCUS PA MEIJER

Formaat heeft in opdracht van Pameijer - een grote zorginstelling in Rotterdam en omstreken - een forumtheatervoorstelling gemaakt met cliënten uit de VG-sector. Het doel was om de cliëntparticipatie bij Pameijer op een andere manier vorm te geven dan via een cliëntenraad. Uit workshops in het seizoen 2008-2009 was al gebleken dat Participatief Drama een zeer geschikte methodiek is voor deze doelgroep om mee te werken.

Deze opdracht had drie hoofddoelstellingen:

1. Empowerment van de cliënten die deelnemen aan het proces
2. Het in beeld brengen van herkenbare problematiek van cliënten uit de VG-sector, zodat hierover tijdens de voorstellingen een discussie kon plaatsvinden met de zaal
3. Het verzamelen van concrete aanbevelingen voor Pameijer.

TERUGBLIK
Vanuit een auditie met 25 deelnemers stroomde 9 cliënten door naar de repetities. De inhoud van het Forumstuk was gebaseerd op wat de deelnemers aan de auditie hadden ingebracht. Na 12 repetities werd het stuk “Circus Pa Meijer” 9 keer gespeeld in de regio Rijnmond.

Circus Pa Meijer vertelde over het personage Annie, die tegen een aantal belemmeringen aanloopt in haar leef- werk- en thuissituatie. De vijf hoofdthema’s waren: problemen met taxivervoer, betutteling en/of overschatting door begeleiders, agressie op straat, bedonderd worden (bijvoorbeeld in een winkel te weinig geld terugkrijgen), en seksuele intimidatie.

Elke voorstelling werd afgesloten met een zogenaamd “legislatief” (regelgevend) gedeelte. Dat wil zeggen dat er over de onderwerpen die tijdens de voorstelling zijn besproken stellingen geponeerd worden, waar vervol-

gens het publiek over mag stemmen. Deze stellingen worden zo concreet mogelijk geformuleerd, zodat ze direct vertaald kunnen worden naar actiepunten voor Pameijer. Na afloop van de tournee worden alle stellingen verzameld en als geheel aangeboden aan het management van Pameijer.

RESULTATEN

Goedgekeurde stellingen

Er zijn gedurende 9 voorstellingen 28 stellingen goedgekeurd door het publiek. Ze staan hieronder gerubriceerd per onderwerp.

Klachtenregeling Pameijer (3)

1. De klachtencommissie moet altijd reageren op een klacht die is ingediend en laten weten wat er met je klacht is gebeurd.
2. Ernstige klachten moeten direct aan de directie gemeld kunnen worden.
3. Ernstige klachten moeten via de cliëntenraad aan de directie gemeld kunnen worden.

Misbruik / seksuele onderdrukking (3)

4. Er moeten meer preventieactiviteiten tegen misbruik van cliënten worden aangeboden.
5. Het bespreekbaar maken van seksualiteit moet een onderdeel worden van de begeleidingsplannen.
6. Als iemand aan je heeft gezeten moet je dat bij je begeleider melden en die moet naar de politie gaan.

Begeleiding Pameijer (6)

7. Iedereen moet in de gelegenheid worden gesteld om datgene te doen waartoe ze fysiek en psychisch in staat zijn.
8. Meer (on)betaalde krachten op de werkvloer, zodat er meer tijd is voor de begeleiders om aandacht te hebben voor begeleiding van hun cliënten.
9. Als je iets zelf niet kan, en je vraagt om hulp, moet de begeleiding je helpen, of je helpen leren het voortaan zelf te doen.
10. Als er een belangrijk iemand in het leven van een cliënt overlijdt, moet er van Pameijer extra steun komen op verzoek van de cliënt.
11. Er zou bij verstandelijk gehandicapten 24 uur per dag begeleiding aanwezig moeten zijn.
    Dit voorstel is aangenomen met kritische noot; dit had vooral betrekking op voor wie dit voorstel zou moeten gelden. Sommige cliënten hebben niet echt 24-uurs begeleiding nodig en bij deze mensen gaat het ten koste van hun vrijheid. Een grote meerderheid van de aanwezige cliënten stemt echter voor deze stelling.
12. Mensen die 24 uur begeleiding nodig hebben moeten die te allen tijde krijgen.

Taxivervoer (7)

13. Een taxichauffeur moet rechtstreeks naar de cliënt bellen als hij te laat is, in plaats van naar de taxicentrale.
14. Een taxichauffeur (of de taxicentrale i.v.m. de verkeersveiligheid) moet rechtstreeks naar de cliënt bellen i.p.v. naar de begeleider en cliënten op de hoogte houden van wachttijden.
15. Pameijer moet kijken naar de afspraken die er al liggen over de omgang tussen taxichauffeurs en cliënten, en daar op voortbouwen in een nieuw samenwerkingsbeleid met taxichauffeurs en/of taxibedrijven.
16. Als de taxi meer dan een bepaalde tijd (bijvoorbeeld een half uur) te laat is, moet de rit vergoed worden door de taxicentrale.
17. Als je te laat bent buiten jouw schuld (bijvoorbeeld op je werk) mag je daar niet voor gestraft worden.
18. Pameijer moet een officiële klacht indienen bij de directie van het taxibedrijf over de huidige problematiek.
19. Iedere cliënt die een probleem heeft gehad met de taxi moet zelf een brief naar de taxicentrale sturen.
    Bij de laatste stelling wordt de kanttekening gemaakt dat het belangrijk is wat Pameijer daar dan verder nog mee doet.

Agressie / intimidatie / discriminatie (6)

20. VG Ambassadeurs zouden voorlichting moeten geven op scholen over verstandelijk gehandicapten en hun kunnen.
21. Pameijer moet klachten over agressie en intimidatie tegen deze doelgroep actief verzamelen en neerleggen bij een Anti Discriminatie Bureau.

22. Pameijer moet op straat campagne/voorlichting voeren over discriminatie tegen kun cliënten.
23. De politie moet leren omgaan met klachten van verstandelijk gehandicapten.
24. Er moet een intensievere samenwerking komen tussen Pameijer en bestaande partijen die opkomen voor de rechten van verstandelijk gehandicapten.
25. Er moet een televisiecampagne komen tegen discriminatie van verstandelijk gehandicapten.

Weerbaarheid van cliënten (2)

26. Pameijer moet meer sociale vaardigheidstraining aanbieden voor cliënten en begeleiders, en verschillende situaties om te oefenen.
27. Er moet op De Passage een cursus weerbaarheid aangeboden worden, waarbij iedereen de vrije keuze heeft om hieraan deel te nemen.

Budget bewonersraad (1)

28. Een bewonersraad moet ten minste € 1.000, - ter beschikking krijgen om te kunnen functioneren.

DVD CIRCUS PA MEIJER

Seema Ouweneel, die ook verantwoordelijk was voor het project DUNK-TV (zie boven), maakte een documentaire over het project. De deelnemers komen uitgebreid aan het woord en er zijn veel scènes uit het stuk te zien. Ook wordt inzichtelijk gemaakt hoe uiteindelijk de 28 voorstellen tot stand zijn gekomen.

Op 31 mei 2010 is de DVD aangeboden aan de directie van Pameijer. De algemeen directeur zegde toe, na de zomer van 2010 een reactie op alle 28 voorstellen te zullen geven. De deelnemers lieten weten dat ze hem aan deze toezegging zouden houden, “want anders heb je allemaal boze cliënten, en dat willen jullie niet”.

De DVD is te bestellen bij Formaat.

CIJFERS

Aantal deelnemers aan de audities: 25
Aantal cliënten die deelnamen aan het repetitieproces: 9
Aantal voorstellingen: 9
Aantal deelnemers aan de voorstellingen: 432 (gemiddeld 48)

VOORUITBLIK

In het najaar van 2010 wordt het vervolgtraject, nl. het waar mogelijk omzetten van de voorstellen van de deelnemers, in gang gezet. Met Pameijer en andere zorginstellingen zal gesproken worden over een methodisch vervolg, bijv. in de vorm van een Theateratelier voor mensen met een verstandelijke beperking. Er blijkt op grote schaal behoefte te zijn aan een methodiek die voor een effectieve inspraak zorgt.

2.3. WERKEN IN DE WIJK

In de wijk zet Formaat in op drie verschillende terreinen:

- dialoog tussen mensen of groepen die conflicten met elkaar hebben
- empowerment van (groepen) mensen die een steuntje in de rug nodig hebben
- participatie van mensen wier kennis en ervaring tot nu toe niet gebruikt werd

Oosterhout

Het project Het Gelijk van Oosterhout van K2, het Brabants kenniscentrum jeugd, richtte zich op meer begrip en tolerantie in deze multiculturele stad onder de rook van Breda. Formaat kreeg de opdracht om met verschillende groepen professionals toe te werken naar een Forumtheaterstuk dat op een bewonersavond zou worden gespeeld.

TERUGBLIK

Er zijn drie workshops georganiseerd. Eén daarvan moest worden afgelast omdat er geen bewoners kwamen opdagen. De workshops met professionals en jongeren zijn wel doorgegaan. Uit de workshops kwamen scènes die in het Forumstuk zijn verwerkt. Het thema van het stuk was vooral de positie van de Marokkaanse jongeren in Oosterhout-Zuid, waarvoor maar weinig aanbod in de gemeente is.

Op de bewonersavond waren veel Marokkaanse bewoners af gekomen. De scène waarop werd ingesprongen ging over het conflict dat rond het buurthuis in Oosterhout-Zuid was ontstaan. Het thema discriminatie speelde een belangrijke rol.

RESULTATEN

De door Formaat uitgevoerde activiteiten binnen Het Gelijk van Oosterhout kregen methodisch een hoge waardering. Opvallend was dat de inhoud van workshops en voorstelling niet duidelijk aan de orde is gekomen. Het door de voorstelling bereiken van een deel van de Marokkaanse gemeenschap in Oosterhout-Zuid werd bijvoorbeeld door K2 en de gemeente niet opgepikt. Het evaluatieverslag doet vooral aanbevelingen m.b.t. overlast in de wijk en m.b.t. algemene preventie.

CIJFERS

Aan de workshops hebben 25 personen deelgenomen. Ook op de bewonersavond waren 25 personen aanwezig.

VOORUITBLIK: BUURTATELIER

Tijdens het seizoen 2009-2010 is het Buurtatelier Delfshaven voorbereid. Het is een project van Formaat in samenwerking met Delphi Opbouwwerk. Binnen het Buurtatelier gaan actieve bewoners werken aan een agenda voor de wijk.

Het Buurtatelier moet een soort levende, interactieve muurkrant worden, waar actuele onderwerpen op een participatieve manier aan de orde kunnen komen. Het Buurtatelier zal in november 2010 van start gaan in de Werkplaats voor Participatief Drama.

3 MULTIPLICATIE

09/10

Een van de vijf hoofddoelstellingen van Formaat is het bevorderen van het gebruik van Participatief Drama. Daarmee bedoelen we dat we er naar streven dat meer mensen dan alleen die bij ons werken de technieken leren hanteren. Daarmee ontwikkelt Formaat zich steeds nadrukkelijker als een Kenniscentrum.

Multiplicatie betekent methodiekontwikkeling samen met mensen uit het werkveld. De deelnemers aan cursussen en trainingen gaan immers daarna aan de slag en brengen hun ervaringen weer terug naar de supervisie en vervolgtrainingen. Op deze manier ontwikkelt Participatief Drama zich zoals het bedoeld was: vooral in de praktijk. De belangstelling voor Participatief Drama neemt de laatste jaren sterk toe en er zijn geen mogelijkheden op reguliere opleidingen om de methode systematisch te leren kennen. De 10 jaar ervaring van Formaat en de 20 jaar ervaring van Luc Opdebeeck zorgen voor een inhoudelijk sterk product.

Formaat biedt de jokers ook de mogelijkheid tot methodiekontwikkeling en multiplicatie van de ervaringen die zij opgedaan hebben. Dat gebeurt enerzijds in het Jokerlaboratorium en anderzijds door het binnenhalen van kennis en ervaring van buitenlandse experts.

3.1. JOKEROPLEIDING

In 2008 is Formaat gestart met de Jokeropleiding. Het programma bestaat uit modules die ook los van elkaar gevolgd kunnen worden. In 7 modules van in totaal 34 dagdelen komen alle aspecten van Participatief Drama aan de orde die door Formaat worden gebruikt:

- Introductie - Spellen en Beeldentheater
- Forumtheater: hoe kom je tot scènes
- De kunst van het Jokeren - hoe begeleid je groepen en voorstellingen
- Morele Dilemma Discussie Methode - het morele aspect van Participatief Drama
- Slimm! - Participatief Drama en normoverschrijdend cq. strafbaar gedrag
- Rainbow of Desire - therapeutische toepassingen
- ORID - evalueren op een participatieve manier

Een opleiding voor iedereen die werkt met groepen en bezig wil zijn met de humanisering van de samenleving. Het programma is vooral gericht op mensen die geïnteresseerd zijn in het gebruik van theater als hulpmiddel bij dialoog, belangenbehartiging en sociale activering.

TERUGBLIK

In het seizoen 2009-2010 hebben 34 personen deelgenomen aan één of meerdere modules. In totaal 9 cursisten meldden zich voor de complete opleiding aan.

VOORUITBLIK
Voor de Jokeropleiding 2010-2011 verwachten we meer deelnemers dan in het afgelopen seizoen. Met name voor de introductiemodule is veel belangstelling. Eventueel wordt deze module meerdere keren aangeboden. Nog niet alle modules zijn vol, op de website www.formaat.org staat een uitgebreide folder met het volledige programma en data.

3.2. MASTERCLASSES INTERNATIONALE EXPERTS

Formaat probeert jaarlijks 2 tot 3 internationale collega's uit te nodigen om hun ervaringen te delen met de jokers van Formaat en andere belangstellenden. Elke masterclass heeft een vastomlijnde inhoud.

TERUGBLIK
De twee masterclasses in 2009-2010 werden gegeven door:

Julián Boal (Frankrijk) - *Politicizing Theatre of the Oppressed*
Veel aandacht voor repetitietechnieken voor Forumtheater en technieken van tegenspel.
Er waren 27 deelnemers uit 8 landen.

Tim Wheeler (Engeland) - *Building Bridges to the Future We Desire*
Centrale focus: werken met mensen met een verstandelijke beperking
Er waren 32 deelnemers, waaronder 8 met een verstandelijke beperking

VOORUITBLIK
In het seizoen 2010-2011 vindt in elk geval een masterclass plaats van Adrian Jackson over de Rainbow of Desire en in het voorjaar van 2011 is Alvim Cossa uit Mozambique te gast bij Formaat. Hij geeft een masterclass over de inzet van Participatief Drama bij HIV/AIDSpreventie.

3.3. GASTLESSEN EN CURSUSSEN

Ook op reguliere opleidingen is belangstelling voor Participatief Drama. Formaat biedt daarom introductielessen aan. Daarin wordt zoveel mogelijk de relatie tussen de methodiek en het betreffende werkveld gelegd.

TERUGBLIK
In 2009-2010 vonden gastlessen plaats op de Internationale School in Hilversum, de CMV-opleiding op de Haagse Hogeschool, de CMV-opleiding op de-

Hogeschool Rotterdam (2x) en op de sectordag voor het Humanistisch Vormingsonderwijs. Bij een door de gemeentelijke Kredietbank Breda georganiseerde bijeenkomst over jongeren en schulden gaf Formaat een voorlichting over de mogelijkheden van de Slimm!-methodiek.
Voor het Humanistisch Vormingsonderwijs is een 3-daagse workshop Participatief Drama verzorgd aan docenten die HVO (Levensbeschouwelijke vorming in humanistisch perspectief) op de basisschool geven.

VOORUITBLIK
Het Humanistisch Vormingsonderwijs wil Participatief Drama opnemen als vast component in het nascholingsaanbod voor HVO docenten. Formaat zal in 2010-2011 in elk geval weer een 3-daagse workshop verzorgen.

Formaat biedt in het seizoen 2010-2011 drie modules Participatief Drama aan in het tweede leerjaar van de CMV-opleiding van de Hogeschool Rotterdam. Een module heeft een volume van 2 Studiebelastingsuren en omvat 10 lessen. Daarin wordt de basis van Participatief Drama voor het werkveld van CMV'ers overgedragen. Formaat en de Hogeschool streven ernaar om de methodiek binnen het welzijnswerk steviger te verankeren.

Buiten de grenzen van Nederland verzorgt Formaat ook cursussen en trainingen. Hierover meer in het volgende hoofdstuk: Internationale projecten.

4
INTERNATIONALE PROJECTEN

09/10

Formaat is al sinds de oprichting internationaal actief. Als een van drijvende organisaties in de internationale beweging van het Theater van de Onderdrukten onderhoudt Formaat contacten met meer dan 250 organisaties en ruim 1000 collega's van over de hele wereld. Daarnaast wordt er vanuit Nederland gewerkt aan multiplicatie in verschillende regio's. Nieuw zijn de uitwisselingsprojecten.

4.1. E-MOTIVENETWERK

Formaat neemt op basis van het project Outspoken - uitwisseling met Jana Sanskriti uit India - deel aan het E-Motivenetwerk. Doel van het netwerk is het uitwisselen van kennis met organisaties in ontwikkelingslanden. Daarbij staat voorop dat wij in het Noorden kunnen leren van de kennis uit het Zuiden. Toepassing van die kennis in projecten in Nederland is een vorm van onderbouwing voor ontwikkelingssamenwerking: investeren in het Zuiden kan Nederland veel opleveren.

TERUGBLIK

Formaat heeft deelgenomen aan het effectonderzoek van E-Motive, dat in januari 2010 werd gepubliceerd. Uit het onderzoek blijkt dat langdurige en gelijkwaardige partnerships het meeste resultaat opleveren. Het communiceren van de waarde van de kennis uit het Zuiden is het grootste knelpunt. Formaat hecht eraan om de Braziliaanse oorsprong van het Theater van de Onderdrukten, de methodiek waarmee wij werken, nooit onder stoelen of banken te steken.

Sinds juni 2010 is Formaat lid van de E-motive netwerkgroep.

VOORUITBLIK

Formaat en GTO Maputo in Mozambique, ook een van de grotere organisaties op het gebied van het Theater van de Onderdrukten, werken aan een uitwisselingsproject dat in 2011 moet gaan plaatsvinden.

4.2. TRAININGEN

Sinds 2001 geeft Luc Opdebeeck internationale trainingen. In 2005 werd het concept The Power of Dialogue ontwikkeld, waarbij binnen 10 dagen de basis van de methodiek van Participatief Drama kon worden overgedragen. Een van de landen waar een dergelijk traject heeft plaatsgevonden, was Servië (in 2006-2007). Vanaf het seizoen 2009-2010 worden de trainingen ook door de overige jokers van Formaat aangeboden.

4.2.1. Pax Christi Vlaanderen

In juli 2010 heeft Formaat vijfendertig jongvolwassen uit België, Nederland, Israel en Tsjetsjenië getraind in het Theater van de Onderdrukten. De vijfdaagse training was ingebed in een negendaags programma waarin ook veel ruimte was voor interculturele ontmoeting.

Alle deelnemers waren in hun thuisland actief bij een vredesorganisatie of hadden ambities om dat te worden. De organisaties betrokken bij de training waren Pax Christi Vlaanderen, de Nederlandse stichting Critical Mass, het Joods-Arabische Sadaka-Reut en het Tsjetsjeense Sintem.

Vijf dagen lang is er gewerkt met spellen, beeldentheater, forumtheater en onzichtbaar theater. De Tsjetsjeense deelnemers maakten een antimodel over vrouwenonderdrukking dat zij bij terugkomst in Tsjetsjenië direct wilden gaan inzetten in hun vredeswerk. Een subgroep bestaande uit Belgische, Nederlandse, Arabische en Joodse vrouwen verdiepte zich eveneens in het thema vrouwenonderdrukking. Daarnaast was er aandacht voor onderdrukking van dieren, voor racisme en voor de druk die familie uit kan oefenen op jongeren om hun leven op een bepaalde manier in te richten.

VOORUITBLIK

Formaat traint in het seizoen 2010-2011 in opdracht van Pax Christi Vlaanderen een groep vluchtelingen uit de voormalige Sovjet-Unie (waaronder Tsjetsjenië) en Koerdistan in het gebruik van Participatief Drama ten behoeve van empowerment.

4.2.2. Stichting Stuk

Stichting STUK, die projecten over kindermishandeling uitvoert, kreeg methodische ondersteuning bij het maken van een Forumstuk in Antwerpen.

4.3. INTERNATIONAL THEATRE OF THE OPPRESSED ORGANISATION

De International Theatre of the Oppressed Organisation (ITO) werd mede op initiatief van Formaat in 2003 in het leven geroepen. Sinds 2004 is de website www.theatreoftheoppressed.org in de lucht. Het is al jaren de best bezochte website over het Theater van de Onderdrukten ter wereld. Daarnaast speelt Formaat een belangrijke rol bij de internationale ontwikkeling van het Theater van de Onderdrukten, verbindt mensen en organisaties en zorgt voor ondersteuning van beginnende jokers en groepen.

TERUGBLIK
Tijdens de internationale conferentie in Rio de Janeiro en de vervolgbesprekingen in Graz (Oostenrijk) is besloten om het streven naar een wereldwijde organisatie voorlopig te laten vallen. De aandacht zal de komende jaren liggen bij de regionale ontwikkeling. In West-Europa vindt al steeds meer samenwerking plaats en Formaat heeft contacten met collega's in o.a. Groot-Brittannië, Duitsland, Frankrijk, Spanje, Zweden, Oostenrijk, Italië, Servië en Kroatië. Hierdoor wordt het deelnemersveld van onze masterclasses ook steeds internationaler.

In het jaar 2010 verwachten we opnieuw meer dan 100.000 bezoeken op www.theatreoftheoppressed.org met meer dan 60.000 unieke bezoekers.

Op de Yellow Pages stonden per 1 augustus 2010 220 groepen uit 59 landen vermeld.
Op het info-adres van de website kwamen het afgelopen seizoen bijna 200 vragen binnen.

VOORUITBLIK
De naam ITO gaat verdwijnen. De website www.theatreoftheoppressed.org wordt met ingang van het seizoen 2010-2011 een Formaatproject.

5
ORGANISATIEONTWIKKELING

De organisatie Formaat zette in 2009-2010 weer een paar stappen in de richting van het realiseren van het Bedrijfsplan 2009-2012. Een feestelijk moment was op 17 december 2009 toen de nieuwe voorgevel van de Werkplaats voor Participatief Drama aan de Westzeedijk werd onthuld. De Werkplaats is daarmee een markant gebouw geworden op een opvallende plek in Rotterdam-West. De verhuizing naar een ruimere en veel lichtere behuizing op de Havenstraat van ons kantoor, was ook een belangrijke stap.

5.1. BESLUITVORMINGSSTRUCTUUR

In het seizoen 2009-2010 zijn de laatste voorbereidingen voor de invoering van het sociocratisch besluitvormingssysteem afgerond. In de besluitvorming van Formaat geldt voortaan het consentprincipe, waarbij elk onderdeel van de organisatie besluiten neemt over de uitvoering van de taken. Het eigenaarschap geldt nu ook voor medewerkers.

5.2. FUNCTIONELE ORGANISATIE

Tegelijk met de invoering van het sociocratische besluitvormingsmodel en de gewijzigde organisatiestructuur is er voor gekozen om het 3-koppig management team te vervangen door een directeur. Per 1 augustus 2010 is Luc Opdebeeck voor deze functie gekozen en zal zich hierbinnen vooral richten op de profilering van Formaat naar buiten toe. Zijn functie als artistiek leider blijft gehandhaafd.

Eveneens aan het einde van het seizoen 2009-2010 is het DUNKteam onderdeel van de organisatie geworden. Daarmee wordt het voor Formaat zo belangrijke eigenaarschap van deelnemers geconcretiseerd.

Het aantal mensen in dienst bij Formaat is met 9 personen gelijk gebleven. Naast het vaste team zijn er 6 medewerkers betrokken geweest op projectbasis en waren er 4 vrijwilligers. Gemiddeld over het seizoen 2009-2010 besloeg het personeelsbestand FTE 6,5 medewerkers in dienst en FTE 0,5 medewerkers op projectbasis.

In de loop van het seizoen 2010-2011 wordt het vast team uitgebreid met een medewerker PR & Communicatie en zullen er een 2-tal assistent Jokers worden aangetrokken.

5.3. WERKPLAN

5.3.1. Evaluatie werkplan 2009–2010

JEUGD

Met in totaal 150 dagdelen aan repetities, workshops en voorstellingen zijn vrijwel alle activiteiten volgens plan uitgevoerd. Under Pressure bleef met 49 voorstellingen iets achter op de planning van 60 voorstellingen. Kort Lontje heeft 34 workshops in Delfshaven opgeleverd i.p.v. de geplande 20. Agenda Delfshaven 2020 bestond uit 4 workshops, 4 presentaties, 4 voorstellingen, 1 publieksworkshop en 14 dagdelen repetitie. In Maasluis zijn 4 workshops alcohol preventie uitgevoerd. Bovenop de geplande activiteiten hebben 10 auditiedagdelen in het project Perron 4 in het Cluster 4 onderwijs plaatsgevonden.

VOLWASSENEN

Van de 285 geplande dagdelen zijn er 250 gerealiseerd. De Theaterateliers sociale activering en re-integratie: in Rotterdam-Delfshaven en Haarlem en DUNK met werkbezoeken in de regio Rijnmond en Kennemerland en 2 slotmanifestaties leverde 160 dagdelen aan activiteiten op. Forumtheater: een project met cliënten uit de VG sector (47 dagdelen) en een project met bewoners en begeleiders van Beschermd Wonen Strevelswijk (Rotterdam-Zuid) (30 dagdelen). Tot slot hebben nog 13 dagdelen aan workshops plaatsgevonden. De oorzaak van het lager uitvallen was het verplaatsen van het Buurtatelier Delfshaven en het Theateratelier Rotterdam-Zuid naar het seizoen 2010-2011.

MULTIPLICATIE
De Jokeropleiding en Masterclasses zijn met 42 dagdelen volgens plan uitgevoerd. Er werd een extra introductiemodule Participatief Drama van 6 dagdelen voor het Humanistisch Vormingsonderwijs georganiseerd en er vonden 6 gastlessen plaats.

INTERNATIONAAL
Bovenop de planning is een training Participatief Drama voor Pax Christi verzorgd en een tweedaagse training in Antwerpen kwam als extra opdracht binnen.

5.3.2. Werkplan 2010-2011

JEUGD

Totaal maximaal:	200 dagdelen
Under Pressure:	66 dagdelen voorstellingen en repetities voor het voorgezet onderwijs
Kort Lontje:	36 workshops in het Basisonderwijs
Perron 4:	17 repetities en 8 voorstellingen, waaronder één in de Tweede Kamer
Jongerenatelier:	40 workshops en 10 presentaties in de deelgemeente Delfshaven
Alcoholpreventie:	8 workshops in Maassluis en Lisse

VOLWASSENEN

Totaal maximaal:	210 dagdelen
Theaterateliers en DUNK:	140 workshops en 10 voorstellingen/presentaties
Buurtatelier Delfshaven:	40 workshops en 10 presentaties
Beeldentheater:	10 workshops

MULTIPLICATIE

Totaal maximaal:	79 dagdelen
Jokeropleiding:	34 cursusdagdelen
Gastlessen en trainingen:	12 dagdelen op verschillende hogescholen en voor het Humanistisch Vormingsonderwijs
Module Participatief Drama:	25 dagdelen voor de CMV opleiding Hogeschool Rotterdam

INTERNATIONAAL

Totaal maximaal:	26 dagdelen
Trainingen	10 dagdelen in Mozambique en 10 in België
Internationale uitwisseling:	6 dagdelen in Rotterdam

5.4. PUBLICATIES EN PUBLICITEIT

We onderscheiden daarbij tussen publicaties die door Formaat zelf uitgebracht werden, inclusief DVD's en aandacht in de media voor projecten van Formaat.

EIGEN PUBLICATIES
- DUNK – Implementatie Participatief Drama (boek)
- Agenda Delfshaven 2020 - Legislatief Theater over lokaal jeugdbeleid (projectverslag)
- Circus Pa Meijer - Regelgevend Theater over cliëntenparticipatie van mensen met een verstandelijke beperking (DVD)

AANDACHT IN DE MEDIA
- Partners; artikel over Circus Pa Meijer
- Denkraam; artikel over filmfestival
- Psy; artikel over fimfestival
- Nieuwsbrief PJ Partners; artikel over Under Pressure
- Partners; artikel over uitkomsten Circus Pa Meijer
- Cineac Delfshaven; item over "Agenda Delfshaven 2020"

JVC

BIJLAGE
ENGLISH SUMMARY

Introduction

Formaat, Workplace for Participatory Drama is a Theatre of the Oppressed company that works in the Netherlands and internationally. Our work is divided in four categories: young people, adults, multiplication and international projects. We have several ongoing projects/activities in every category.

Formaat's mission is to implement Theatre of the Oppressed as widely as possible to stimulate processes of empowerment, social inclusion, awareness and dialogue.

YOUTH

Four major projects: Under Pressure, a Forum Theatre tour in schools – Agenda 2020, legislative theatre on the Westside of Rotterdam – Platform 4, legislative theatre with students at schools for children with conduct disorders and Short Fuse, Forum and Image Theatre workshops for primary schools.

Under Pressure

Under Pressure follows the lives of Sil (15), Gio (15) and Jim (16). Sil lives with her rigidly religious dad and is in love with Jim. Jim just got out of correctional boarding school and lives with his strict mum and newly acquired stepfather. Gio is a computer game addict and lives with his chronically ill mother. Their choices create more and more pressure. At the end of the play, Sil binges herself into a coma, Jim is wanted by the police and Gio faces game over.

The play was directed by Luc Opdebeeck, artistic director of Formaat, and Hector Aristizabal, theatre activist from the US/Colombia. Hector is specialized in using Theatre of the Oppressed in healing processes. He is also a writer and an actor.

Under Pressure performed 49 times during the past season, both in schools as in youth prisons.
The number of interventions on stage was over 20% of the spect-actors, which was higher than in any previous project.

For 2010-2011 we plan more than 80 performances throughout the country. Almost half of them will be done in vocational schools for children with minor learning disabilities.

Agenda 2020

The Delfshaven district in the West of Rotterdam holds more than 71.000 inhabitants, 25% of them are under the age of 23. Four out of five young people are of immigrant descent. Up to 30% of the youth drop out of school. The Westside is notorious for crime and poverty. Much attention is given to the condition of the youth, but no-one had ever dialogued with the young people themselves.

Formaat created a legislative Forum play out of workshops with four different groups of young people: girls – boys – pupils and members of the district Youth Council. The workshops led to Image Theatre presentations in which the issues were chosen. The interventions of the Forum play led to proposals which were put to the vote. Three hundred young people participated and 7 major issues were distilled. The most important ones were about safe spaces for girls and an end to sexual harassment and violence, no random police checks on youth, a dialogue between young people and police/public transport personnel and more economic opportunities in general.

This Agenda 2020 was put to the local authorities and some of the issues are already in the focus of attention.

Platform 4

Since 2002, Formaat has worked in many schools for children with conduct disorders, including Youth Prisons. We reported about this yearly to one of our main donors, the Dutch Child Stamp Foundation. Together with them, we started an initiative to change the law and give these kids more control over their lives.

Platform 4 will be our Legislative Theatre production about these kids. They are regarded as highly uneducable. Many of them are under Child Care supervision. They face a lot of prejudice. Their schools too. Their story needs to be told. To other kids, to parents, to teachers and to the government. We will bring the show to national Parliament.

Short Fuse

Short Fuse is a combined Forum Theatre/Image Theatre workshop about bullying and aggression for children aged 9-12. The main focus is on schools in communities where children have experienced violence at home, at school and in the streets.

Short Fuse started in May 2009 and already saw 90 workshops and about 1500 children until December 2009.

ADULTS

Two ongoing projects: Theatre Studio's with homeless people and people with psychiatric diagnoses – DUNK/scoring with Underground Knowledge, one legislative theatre project with people with learning disabilities and a Forum Theatre production with people with a double diagnosis.

Theatre Studio's

A Theatre Studio is an activity in which a roup of people gathers for at least one 4-hour session a week. The members work with a Joker, using several methods, based on Participatory Drama as well as on other participatory techniques. The groups perform Forum scenes on a regular basis. Those who are interested can become a member of the DUNKteam (see below)

The primary goal of a Theatre Studio is social inclusion. Dialogue with representatives of society (eg. relatives, neighbours, institutions, policy makers) plays an important part. The secondary goal is creating a local network of support and solidarity. The Theatre Studio can play a catalyst role in terms of being a pressure group.

Theatre Studio's exist on the West side (since 2007) and South side (since 2010) of Rotterdam.

DUNK/Dig into UNderground Knowledge

Primary goal of DUNK was to gather underground knowledge and share it with the professionals in the world of care. The secondary goals was to describe the process of how a DUNKteam is created so the care sector knows how to implement them.
During the playing season 2009-2010, the DUNKteam performed 16 times. The Forum plays Abu (about an African illegal worker) and Mystery (about debt, psychiatric crises and homelessness) reached more than 500 people in shelters, hostels and psychiatric facilities.

DUNK published a book and a number of video items, made by participants. Formaat incorporated the DUNKteam into its organisation.

Strevelswijk

A group of people with double (psychiatric and addiction) diagnoses and their coaches created a Forum play about their life at the hostel, about the world of psychiatry and about their dreams and aspirations.

The play was performed once and directly led to the Theatre Studio on the South side of Rotterdam.

LegislativeTheatre: Circus Pa Meijer

Nine people with learning disabilities were selected from a group of 25 who attended two auditions. Their stories were the basis of a Forum play about issues like: public

transport, being under- or overestimated by coaches, violence towards and assaults on people with learning disabilities, sexual harassment and people being conned.

All nine performances, to which more than 400 people came, most of them with learning disabilities, had a legislative component. People in the audience could issue proposals which were put to the vote. A total of 28 proposals was presented to the management of the care organisation Pameijer, which works with thousands of people with learning disabilities.

A DVD with interviews with the participants and with shots of the performances was produced. A version with English subtitles is about to be published.

MULTIPLICATION

An important objective of Formaat is to transfer the techniques of Theatre of the Oppressed to as many people as possible. The multiplication program encompasses three activities: the annual Joker Training - international Master Classes and the trainings at the Academy for Social Work.

Annual Joker Training

Formaat started the Joker Training in 2008. The program consists of modules which can be booked separately. The training encompasses all aspects of Participatory Drama used by Formaat:

- Introduction - Games and Image Theatre
- Forum Theatre - how to make a scene
- The Art of Jokering - how to Joker groups and performances
- Dilemma Discussion Method - the ethical aspects of Participatory Drama
- Blagg! - Participatory Drama and offending behavior
- Rainbow of Desire - therapeutic applications
- ORID - Participatory Evaluation method

In 2009-2010 a total of 34 people participated in several modules.

Master Classes international experts

We try to invite at least 2 colleagues a year to share their experiences with guests and with our Jokers.

The two masterclasses in 2009-2010 were given by:
Julián Boal (France) - Politicizing Theatre of the Oppressed
With a focus on rehearsal techniques and counter-play in Forum Theatre
27 participants from 8 countries.

Tim Wheeler (UK) - Building Bridges to the Future We Desire
Central focus: working with people with learning disabilities
32 participants, 8 of which have a learning disability

In the playing season 2010-2011 Adrian Jackson (UK, October 2010) and Alvim Cossa (Mozambique, May 2011) will be our guests.

Guest Trainings

Formaat wants Participatory Drama to become a part of regular curricula. We regularly offer trainings for students of Social Work Academies in several cities. Trainings are offered in other contexts as well.
The Rotterdam Social Work Academy will adopt Participatory Drama in its curriculum for the first time in 2010.

INTERNATIONAL PROJECTS

We have worked internationally since we started in 1999. Apart from giving trainings/doing projects in Africa, Asia and Europe, Formaat has always been an active member of the international Theatre of the Oppressed network.

E-Motive: Development Exchange

Theatre of the Oppressed is the only theatre method developed in the global South. Development aid is generally based on one-way transfer from North to

South. Theatre of the Oppressed is reverse development aid. The Dutch E-Motive network joins NGO's who work reversely. Theatre of the Oppressed takes a special position because we believe in dialogue between South and North - both ways.

The Outspoken exchange program with Jana Sanskriti in India has been in place since 2008. In 2011 a new exchange program with GTO Maputo in Mozambique will be launched.

Trainings

Since 2001 Luc Opdebeeck and the Formaat Joker team give international trainings. In 2005 the The Power of Dialogue concept was developed, in which Theatre of the Oppressed is transferred to NGO's and activists.

The current international training program involves peace activists from Belgium, Israel and Chechenya and the Kurdish, Russian and Chechen communities in Belgium.

International Theatre of the Oppressed website

Formaat launched the website www.theatreoftheoppressed.org in 2004 as a birthday gift to Augusto Boal, the creator of Theatre of the Oppressed. The website gets more than 100.000 visits a year and contains information, reports, videos and contact details of more than 230 groups in 60 countries.

The website will be technically updated in 2010-2011 and will continue to be a service to the Theatre of the Oppressed community.

FORMAAT – THE ORGANIZATION

After opening our Workplace in 2008, the latest milestone was the new façade. The giant photo's of some of our projects create a point of attraction in the district.

Just before the summer of 2010, the office moved to a new space, no more than 300 yards from the Workplace.

Formaat has now a staff of 10: Luc Opdebeeck is our Artistic Director and Chief Executive, Irma Hazeleger is Business Director, the Joker Team consists of Karen Bevers, Thamar Kemperman, Mara Michon and Hanna Maria Trap, Ronald Matthijssen is account manager, Arno Brouwer publicity manager, Danny Lodeweges is our stage manager and Coosje van Bruggen our office manager.

Formaat also works with volunteers, preferably from the communities we work with/in, and interns. Interns for joker assignments need to complete the Joker Training program.

Formaat works as a sociocratic organisation with consent democracy.

Our annual turnover was a little more than € 470.000, of which 55% was generated through grants and 45% through sales.

MEDEWERKERS VAN FORMAAT

BESTUUR

Frans Berkers - *Voorzitter, Docent CMV - Haagse Hogeschool*
Peter Dijkstra - *Penningmeester, Docent RISO (CMV) - Hogeschool Rotterdam*
Marianne Douma - *Secretaris, Lid Raad van Toezicht Oxfam/Novib,*
Lid Raad van Toezicht ICS (International Child Support), bestuurslid Platform Internationale Zaken D66

MANAGEMENT & ORGANISATIE

Luc Opdebeeck *Directeur, Methodische & Artistieke leiding*
Irma Hazeleger *Zakelijke leiding*
Ronald Matthijssen *Projectontwikkeling & Evaluatie*
Arno Brouwer *PR & Communicatie*
Thomas Brand en Danny Lodeweges *Techniek & stagemanagement*
Coosje van Bruggen en Loraine Wei-Yun *Bedrijfsbureau*

JOKERS

Karen Bevers
Thamar Kemperman
Ronald Matthijssen
Mara Michon
Luc Opdebeeck
Hanna Trap

VERDER WERKTEN MEE

Michiel Blankwaardt, Bart Broekuijsen, Dionisio Matias, Ilse Stijntjes (acteurs),
Eline van Dort, Vincent Gard, Cristi Vasilescu, Xander de Wit (vrijwilligers), Targol Foroutanian (stagiaire),
Merlijn Michon (fotografie), Seema Ouweneel (begeleiding DunkTV), John Pel (leerlingbegeleider Cluster4),
Carlinhos Goncalves, Adrian Goormachtigh (percussieles), Sonja Ewald (dans), Margje Ottevanger (zang),
Tim Zonne (ICT hulp), Jan-Willem Mennink (administratie), Cor van Hoof (vormgeving).